

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING VID

STALLGATAN

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fornlämning
RAÄ-nr Stockholm 103:1/L2015:7789, fastighet Norrmalm 3:43, Stokholms stad

MARTA LINDEBERG

Rapporter från Arkeologikonsult 2018:3061

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Foto över södra Blasieholmen från Skeppsbron, 1896. Fotograf okänd.
Bilden är något beskuren. Källa: Stockholmskällan (fotonummer C 1072) (CC-BY).

ALLMÄNT KARTMATERIAL: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003

© Arkeologikonsult 2018

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING VID

STALLGATAN

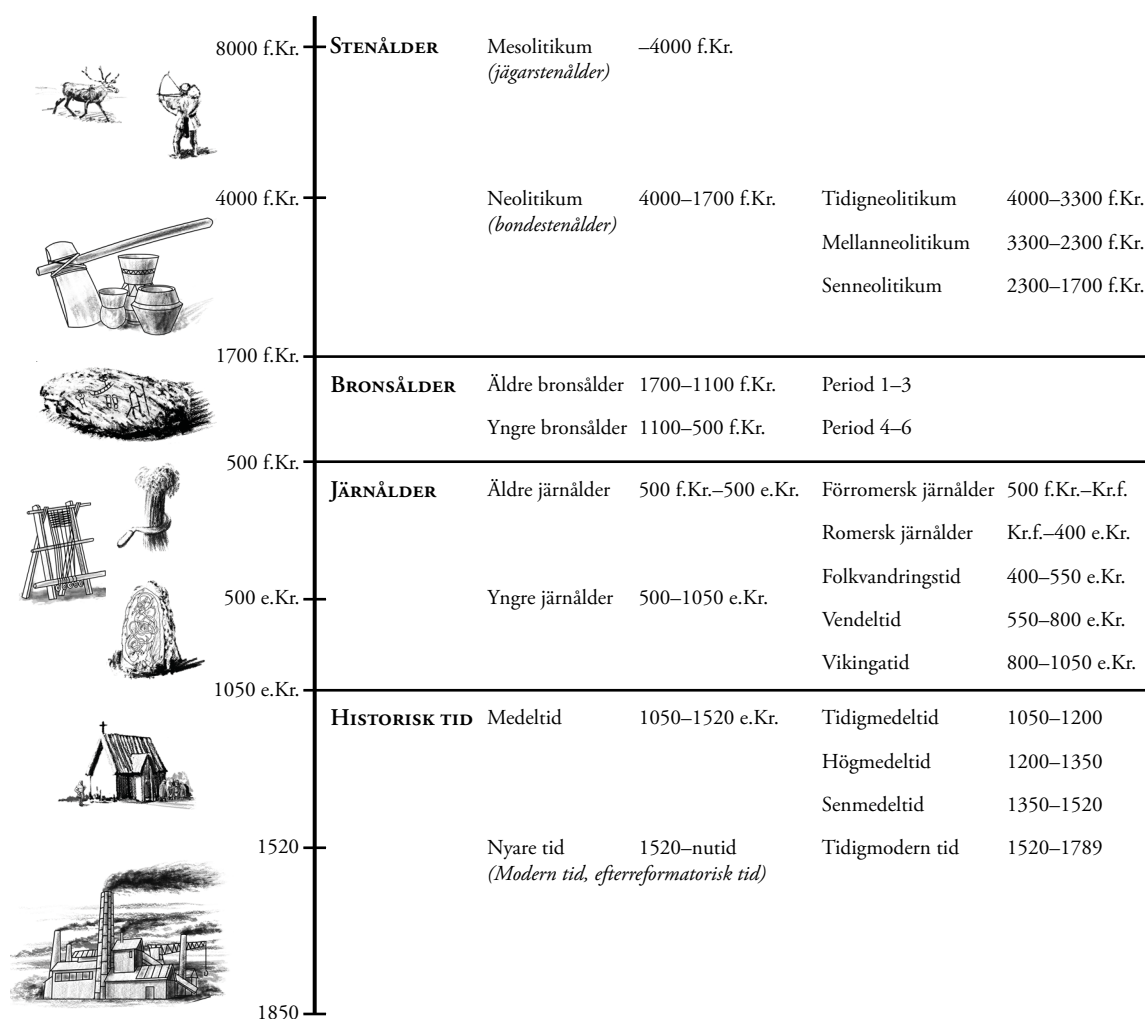
Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fornlämning
RAÄ-nr Stockholm 103:1/L2015:7789, fastighet Norrmalm 3:43, Stokholms stad

MARTA LINDEBERG

Rapporter från Arkeologikonsult 2018:3061

ARKEOLOGISK PERIODINDELNING

ANTIKVARIISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, t.ex. fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	7
BAKGRUND.....	7
GENOMFÖRANDE	9
RESULTAT	9
REFERENSER	10
Litteratur	10
Övriga källor.....	10
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	11

Figur 1. Stallgatan mot Nybroviken. Foto från SV. Foto: Amanda Landin, PEAB.

INLEDNING

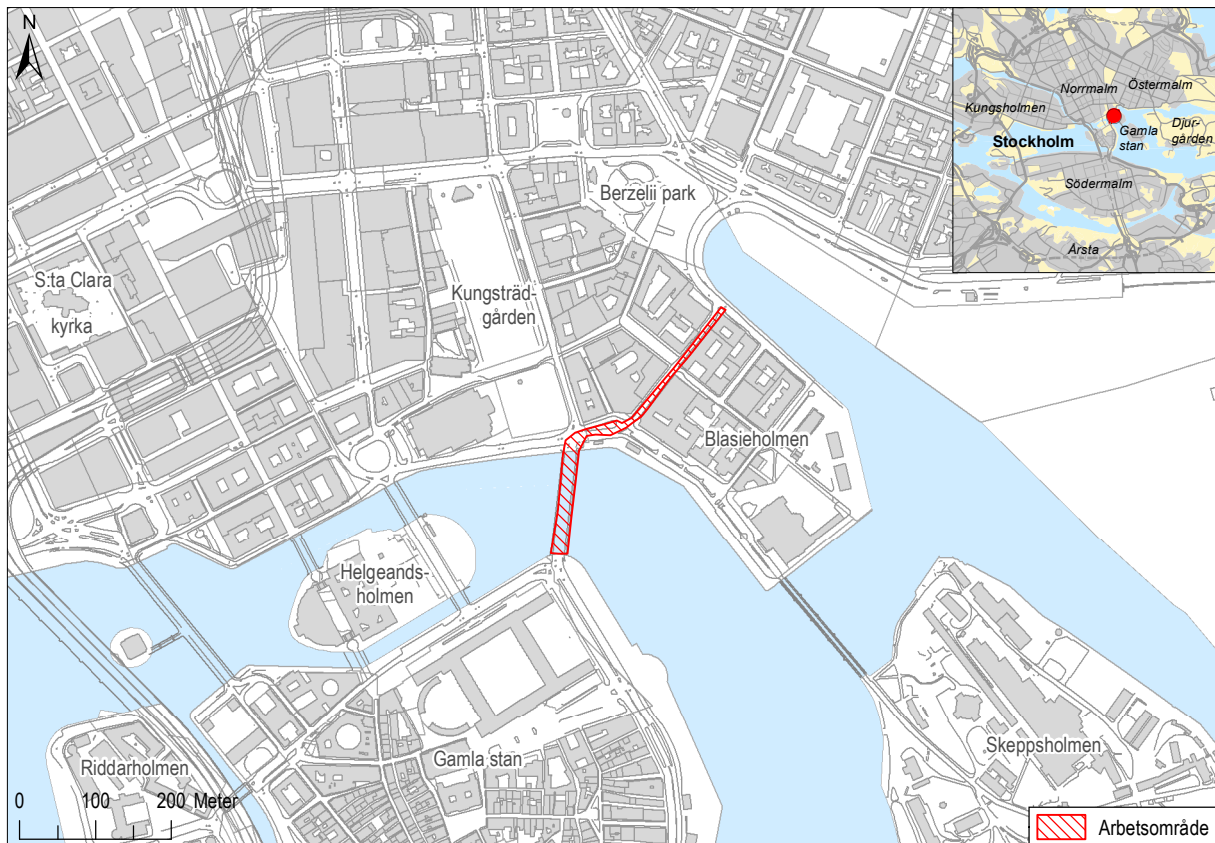
Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en schaktningsövervakning inom fornlämning RAÄ-nr Stockholm 103:1 (L2015:7789), Stockholm medeltida stadslager,

inom gatumark på Stallgatan. Schaktningsövervakningen föranleddes av att Stockholm stad planerade för renovering den befintliga gatan med nya dagvattenbrunnar och kantstenar.

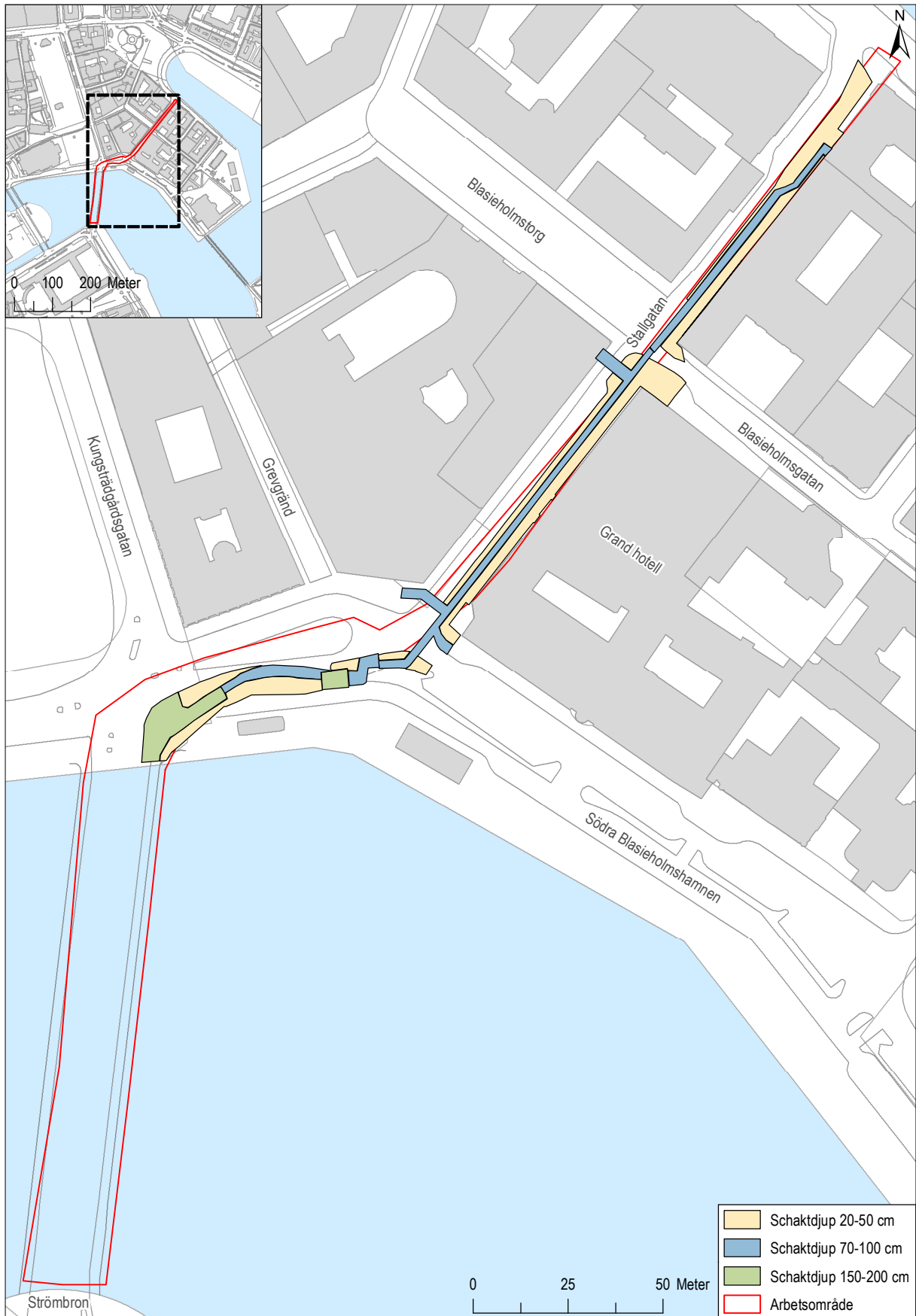
BAKGRUND

Stockholms stadsmuseum genomförde 1997 en undersökning i de norra delarna av Stallgatan. Då framkom kulturlager på en gatuläggning som bedömdes vara från 1640-talet, när gatunätet i Stockholm reglerades (Wändesjö 1997). På 1930-talet påträffades en fartygsrest i den södra delen av Stallgatan (RAÄ-nr Stockholm 686/L2013:4423), dvs något norr om nu aktuellt schakt. Fartyget ingick i de utfyllnader som gjorts utmed Blasieholmens stränder. 2010 påträffades tre fartygslämningar vid kajen utanför Grand hotell, knappt 60 meter öster om nu aktuellt schaktningsområde (Hansson & Sundberg 2014). Ytterligare ett tiotal fartygslämningar har framkommit inom de norra delarna av Blasieholmen (FMIS).

Blasieholmen hette ursprungligen Käpplingen. Namnet har medeltida belägg men inga arkeologiska spår från medeltiden har framkommit. Vid mitten på 1500-talet flyttades flottans skeppsgård hit från kajen nedanför Tre Kronor i Gamla Stan och Käpplingen bytte då namn till Skeppsholmen. När varvsverksamheten på 1640-talet flyttades till nuvarande Skeppsholmen hette holmen inledningsvis Gamla Skeppsholmen innan den fick namnet Blasieholmen på 1670-talet. När skeppsgården flyttats genomgick holmen stora förändringar och de högre liggande delarna sprängdes bort för att ge plats åt praktfulla adelpalats (Wändesjö 1997:8).

Figur 2. Arbetsområde markerat på en underlagskarta från Stockholms kommun, skala 1:10 000. Översikt skala 1:200 000.

Figur 3. Arbetsområdet med schaktdjup markerat på en underlagskarta från Stockholms kommun, skala 1:1 500. Översikt skala 1:15 000.

GENOMFÖRANDE

Arbetsföretaget startade 18 september 2017 och avslutades med slutbesiktning den 29 juni 2018. Schaktningsövervakningen omfattade endast Stallgatan och inte sträckningen vid Strömbron. Schaktdjup var 0,2–1 meter längs med Stallgatan samt delar av södra Blasieholmskajen (figur 3–5) med undantag av två schaktgropar för dagvattenbrunnar som

grävdes ner till ett djup av 1,5–2 meter i den södra delen av arbetsområdet. Schaktningsövervakningen genomfördes inledningsvis med regelbundna besök men när schaktningarna visade sig beröra redan urschaktade ytor bestämdes i samråd med länsstyrelsen att Peab skulle höra av sig om annat än moderna massor påträffades.

Figur 4. Stallgatan väster om Grand. Foto från SV. Foto: Amanda Landin, PEAB.

Figur 5. Djupschaktet vid södra Blasieholmskajen. Foto från NO. Foto: Amanda Landin, PEAB.

RESULTAT

Inget av antikvariskt intresse framkom längs sträckningen då schaktningarna endast berörde redan urschaktade ytor. Inga fynd togs tillvara.

REFERENSER

Litteratur

HANSSON, J & SUNDBERG, K. 2014. *Fartyglämningar på Blasieholmen*. Sjöhistoriska museet arkeologisk rapport 2014:16.

WÄNDESJÖ, J. 1997. *Blasieholmen 3:1 – Jakob Mindre*. Stockholm, Norrmalm, Kv. Jakob Mindre, fornlämning 103, 1995. Stockholms stadsmuseum, Arkeologiska enheten, 1997.

Övriga källor

Stockholmskällan
Sökord: Skeppsbron
Bildbeteckning: Fotonummer C 1072
Datum för leverans: 2018-10-10

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Uppdragsgivare:	Stockholms stad
Länsstyrelsens diarienummer:	43111-45945-2016
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2017-01-16
Uppdragsnr i Fornreg:	201800196
Arkeologikonsults projektnr:	3061
Typ av undersökning:	Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning
Undersökningstid, fält:	Hösten 2017 – våren 2018
Län:	Stockholm
Socken och kommun:	Stockholm
Fastighet:	Norrmalm 3:43
RAÄ-nr, FMIS:	Stockhol 103:1
Lämnings-nr, KMR:	L2015:7789
Koordinatsystem:	SWEREF99 1800
Höjdsystem:	RH2000
Projektledare:	Johan Klange, Marta Lindeberg
Fältarkeologer:	Marta Lindeberg, Michel Carlsson, Josefine Låås
Kvalitetsgranskning:	Åsa Berger
Planer och layout:	Ida Söderström
Fynd	Inga fynd tillvaratogs

Fornminnesregistret (FMIS) stängs ner 1 januari 2019 och ersätts av Kulturmiljöregistret (KMR).

Rapporter från Arkeologikonsult 2018:3061